

DOI: <https://doi.org/10.36885/nzdpm.2020.36.171-180>

УДК 595.762.12(477)

Різун В. Б.

УГРУПОВАННЯ ЖУКІВ-ТУРУНІВ (COLEOPTERA, CARABIDAE) ЛІСІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ПРИП'ЯТЬ-СТОХІД»

Угрупування жуків-турунів (Coleoptera, Carabidae) національного природного парку «Прип'ять-Стохід» були досліджені у п'яти типах лісу у 2006 році з використанням ґрунтових пасток Барбера. Загалом зареєстровано 49 видів з 25 родів. Найвищою уловистістю характеризувалися сирій вільшняк і свіжий грабовий сугруд, а найнижчою – сухий сосняк лишайниковий і свіжий дубовий субір зеленомоховий. Загалом домінували 4 види жуків-турунів: *Pterostichus oblongopunctatus*, *Carabus hortensis*, *Oxytelus obscurus*, *Pterostichus niger*. В сухому сосняку лишайниковому домінували: *Syntomus truncatellus*, *Brosicus cephalotes*, *Harpalus flavescens*, *Pterostichus strenuus*, *Calathus erratus*, *Oodes helopioides*. У свіжому дубовому суборі зеленомоховому домінували: *Pterostichus oblongopunctatus*, *Agonum duftschmidi*, *Carabus violaceus*, *C. hortensis*, *Oodes helopioides*, *Pterostichus minor*, *P. niger*. У свіжому грабовому сугруді домінували: *Pterostichus oblongopunctatus*, *Carabus hortensis*, *Oxytelus obscurus*, *Pterostichus niger*, *P. nigrita*. У вологому дубовому суборі домінували: *Pterostichus oblongopunctatus*, *Oxytelus obscurus*, *Pterostichus niger*, *Eraphius secalis*, *Pterostichus rhaeticus*, *Carabus arcensis*, *Pterostichus minor*. У сирому вільшняку домінували: *Pterostichus oblongopunctatus*, *Carabus hortensis*, *Oxytelus obscurus*, *Pterostichus niger*, *P. melanarius*.

Ключові слова: Carabidae, жуки-туруни, угрупування, Західне Полісся, ліси.

Поліська (мішанолісова) фізико-географічна провінція – провінція зони мішаних лісів Східно-Європейської рівнини. В Україні охоплює Поліську низовину й північну частину Придніпровської низовини в межах Волинської, Рівненської, Житомирської, Київської, Чернігівської і Сумської областей. Річна кількість опадів 550-700 мм, коефіцієнт зволоження 1,8-2,8. У межах провінції виділяють 6 фізико-географічних областей: Волинське (Західне) Полісся, Мале Полісся, Житомирське Полісся, Київське Полісся, Чернігівське Полісся та Новгород-Сіверське Полісся [2].

Згідно геоботанічного районування України [1], регіон досліджень розміщений у Ратнівсько-Любешівському (Верхньоприп'ятському) районі Ковельсько-Сарненського (Західнополіського) округу Поліської підпровінції Центральноєвропейської провінції Європейської широколистянолісової області. Він займає заплаву та надзаплавні тераси Прип'яті. Ґрунти бідні, дерново-підзолисті піщані, тільки на невеликих за площею окремих моренових горбах та при неглибокому підстиланні мергелів ґрунти супіщані, більш родючі. Природна рослинність представлена як лісами (30-35%), так і луками (25-35%) і болотами (16,9% у минулому).

Серед лісів переважають соснові зеленомохові, головним чином вологі чорницеві, менше – свіжі чисто зеленомохові, орлякові-різнотравні, злаково-різнотравні, вересові. Менш поширені сухі лишайникові, різнотравно-лишайникові та сирі чорницево-багново-політрихові та лохиново-багново-політрихово-сфагнові. Значно менше поширені дубово-соснові ліси, причому виключно на моренових та крейдяних горбах. Серед них переважають дубово-соснові свіжі орляково-різнотравні, орляково-

чорницево-зеленомохові та різнотравно-чорницеві. Зрідка трапляються багаті за флористичним складом, зі значною домішкою неморальних видів дубово-соснові ліщиново-чорницево-квасеницеві та грабово-соснові чорницево-квасеницеві, дубові та грабово-дубові ліси. Широколистяні дубові і грабово-дубові ліси трапляються дуже рідко [1].

Чисті вільхові або березово-вільхові ценози на торфових болотах мають комплексний травостій – лісовий різнотравно-папоротевий на підвищеннях та болотний різнотравно-осоковий по зниженнях [1].

На сьогодні жуки-туруни фауни Українського Полісся залишаються одними із найслабше вивчених в Україні. Для Лісової зони західного регіону України автором [4] наведено 142 види жуків-турунів (Західне Полісся – 47, Мале Полісся – 122). Фауністичні дані про жуків-турунів Полісся Лівобережної України узагальнені у роботі М. Б. Кириченко, Р. В. Бабка [3]. Із цього регіону вказано 113 видів карабід. Дослідження угруповань жуків-турунів лісів Західного Полісся, проведені в останні декілька років у Шацькому та Прип'ять-Стохідському національних природних парках, а також в ок. с. Межисить Ратнівського р-ну Волинської обл., дозволили поповнити фауністичний список карабід як цієї фізико-географічної області [7], так і України загалом [6, 9]. Відомості про жуків-турунів Українського Полісся узагальнені у статті автора [5]. У цій роботі для Волинського Полісся вказано 148 видів жуків-турунів. Пізніше, кількість видів карабід Волинського (Західного) Полісся збільшилася до 151 [8].

Із робіт присвячених угрупованням жуків-турунів (Coleoptera, Carabidae) Волинського Полісся, та й Українського Полісся загалом, можна назвати лише статтю В. Б. Різуна, Ю. В. Білецького [7] присвячену карабідогрупованням соснових лісів Шацького національного природного парку.

Матеріал і методика досліджень

Збори проводили ґрунтовими пастками Барбера на 5 пробних площах, які репрезентували основні типи лісу національного природного парку (НПП) «Прип'ять-Стохід». Пастки (стандартні скляні банки об'ємом 0,5 л з вхідним отвором діаметром 72 мм) по 5 шт. на одну пробну площу розміщували в лінію на відстані 10 м одна від одної. Функціонували вони з 27-28 квітня до 14 вересня 2006 р., матеріал з них вибирали щомісячно. Фіксууючою речовиною слугував 4% розчин формаліну. Перелік і характеристика пробних площ наведені у таблиці 1 та на рисунку 1.

До видів еудомінантів віднесено ті, відсоток яких у річному зборі на пробній площі становив >10,0% (**ED**), до домінантів – 5-10% (**D**), субдомінантів – 1-5% (**SD**), рецедентів – 0,5-1% (**R**) і субрецедентів – <0,5% (**SR**).

При написанні видових назв жуків-турунів дотримувалися прийнятих на сайті Fauna Europaea (<http://www.faunaeur.org/>).

Результати досліджень

Загалом протягом сезону було зібрано 1707 екз. та ідентифіковано 49 видів жуків-турунів з 25 родів (табл. 2). Найбільшою кількістю особин були представлені 4 види карабід: *Pterostichus oblongopunctatus* (38,37%), *Carabus hortensis* (13,30%), *Oxytelaphus obscurus* (12,13%), *Pterostichus niger* (8,14%). Ще 10 видів відносимо до субдомінантів: *Carabus violaceus* (2,99%), *Pterostichus melanarius* (2,58%), *Carabus*

arcensis (2,52%), *Eraphius secalis* (2,28%), *Pterostichus nigrita* (2,11%), *Notiophilus palustris* (1,76%), *Pterostichus minor* (1,58%), *P. strenuus* (1,52%), *Calathus micropterus* (1,46%), *Pterostichus rhaeticus* (1,40%).

Таблиця 1

Характеристика пробних площ НПП «Прип'ять-Стохід»

Шифр пробної площі	Лісництво, квартал, виділ (площа)	Шифр типу лісу	Склад насадження, координати пробної площі	Вік насадження у роках/повнота
PS-06/1	Любязівське, кв. 33, вид. 2 (1,6 га)	A₁C	10Сз N51,868424 E25,619705	82(100)/0,4
PS-06/2	Любязівське, кв. 28, вид. 6 (1,7 га)	B₂ДС	9С1Дз N51,883758 E25,639664	55/0,6
PS-06/3	Дольське, кв. 35, вид. 22 (5,1 га)	С₂ГД	6Дз(150)2Дз(90)2Гз+Сз+Бп+Влч N51,890393 E25,644003	150(90)/0,5
PS-06/4	Дольське, кв. 35, вид. 8 (3,7 га)	B₃ДС	4Сз3Бп2Влч1Дз N51,893940 E25,640791	90/0,6
PS-06/5	Дольське, кв. 39, вид. 1 (5,5 га)	С₄Влч	5Влч5Бп N51,890563 E25,647110	70/0,6

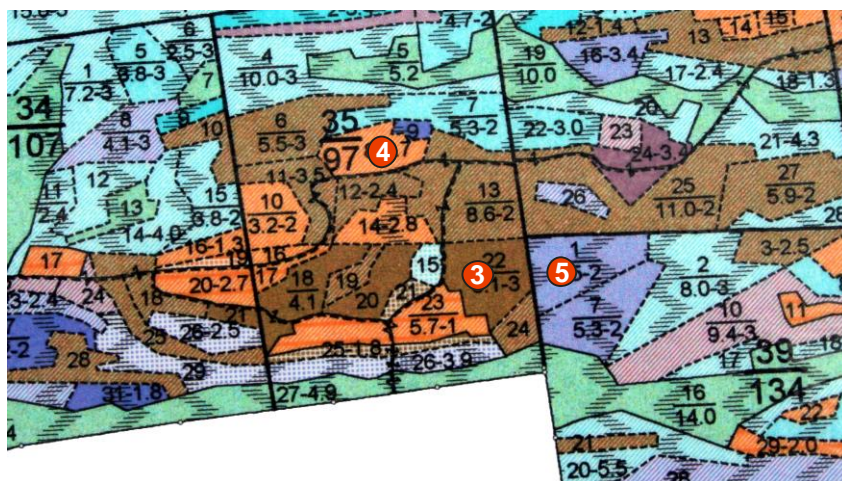

Рис. 1. Розміщення пробних площ у Дольському лісництві НПП «Прип'ять-Стохід» (3 – PS-06/3, 4 – PS-06/4, 5 – PS-06/5).

Розподіл перерахованих вище видів за окремими типами лісу має свої особливості.

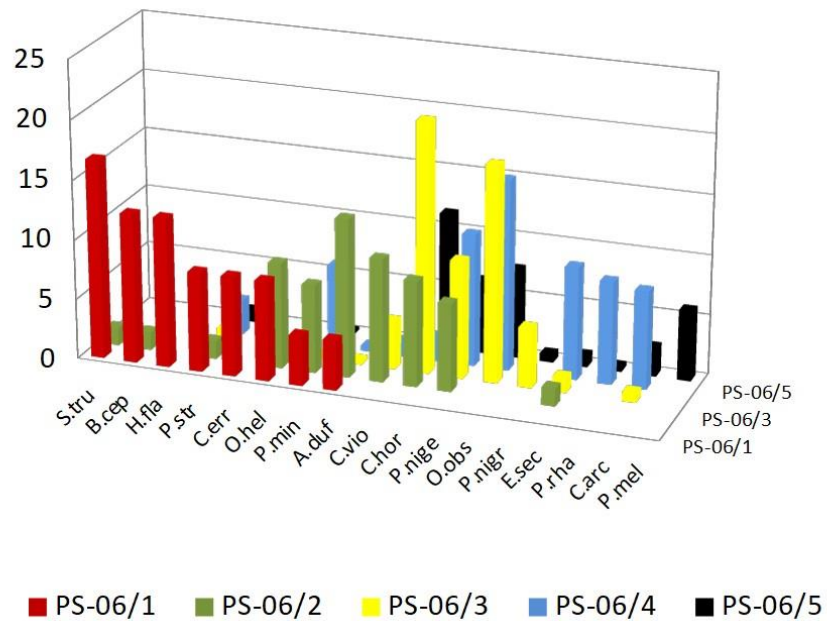

Рис. 2. Структура домінування карабідогруп (лише види еудомінанти і домінанти) досліджених лісів НПП «Прип'ять-Стохід».

Сухий сосняк лишайниковий (PS-06/1).

Характеризується найменшим видовим складом – 14 видів та найнижчою серед досліджених пробних площ уловистістю жуків-турунів 0,04 екз./пастко-добу. Найбільша уловистість у цьому ценозі зареєстрована у 6 видів: *Syntomus truncatellus* (16,67%), *Brosicus cephalotes* (12,5%), *Harpalus flavescens* (12,5%), *Pterostichus strenuus* (8,33%), *Calathus erratus* (8,33%), *Oodes helopioides* (8,33%) (рис. 2). Присутність серед найчисленніших видів гігрофілів *Pterostichus strenuus*, *Oodes helopioides*, а також *Carabus granulatus*, *Pterostichus minor*, *Agonum duftschmidii* свідчить про близьке сусідство заплавної біотопів і розміщення сухого сосняка лишайникового на першій терасі Прип'яті. Характерним для цього типу лісу є присутність *Miscodera arctica*, яка тут була виявлена вперше в Україні [6, 9].

Свіжий дубовий субір зеленомоховий (PS-06/2).

Характеризується невисоким видовим складом – 20 видів та незначною уловистістю жуків-турунів 0,11 екз./пастко-добу. Найбільша уловистість у цьому ценозі зареєстрована у 7 видів: *Pterostichus oblongopunctatus* (17,65%), *Agonum duftschmidii* (13,23%), *Carabus violaceus* (10,29%), *Carabus hortensis* (8,82%), *Oodes helopioides* (8,82%), *Pterostichus minor* (7,35%), *Pterostichus niger* (7,35%) (рис. 2).

Присутність тут *Blethisa multipunctata* і ін. гігрофільних видів розглядаємо як проникнення з сусідніх вологіших біотопів.

Свіжий грабовий сугруд (PS-06/3).

Характеризується середнім видовим складом – 22 види та високою уловистістю жуків-турунів 1,01 екз./пастко-добу.

Найбільша уловистість у цьому ценозі зареєстрована у 5 видів: *Pterostichus oblongopunctatus* (30,21%), *Carabus hortensis* (21,00%), *Oxypselaphus obscurus* (18,09%), *Pterostichus niger* (9,85%), *Pterostichus nigrita* (5,01%) (рис. 2). До видів-субдомінантів відносимо *Carabus violaceus* (4,04%), *Calathus micropterus* (2,91%), *Notiophilus palustris* (1,61%), *Pterostichus strenuus* (1,45%), *Eraphius secalis* (1,29%), *Stomis pumicatus* (1,13%).

Вологий дубовий субір (PS-06/4).

Характеризується високим видовим складом – 26 видів та середньою уловистістю жуків-турунів 0,40 екз./пастко-добу. Найбільша уловистість у цьому ценозі зареєстрована у 7 видів: *Pterostichus oblongopunctatus* (15,92%), *Oxypselaphus obscurus* (15,92%), *Pterostichus niger* (11,02%), *Eraphius secalis* (9,39%), *Pterostichus rhaeticus* (8,57%), *Carabus arcensis* (8,16%), *Pterostichus minor* (6,94%) (рис. 2). Список видів-субдомінантів нараховує 10 видів: *Carabus granulatus* (4,49%), *Pterostichus strenuus* (2,86%), *Limodromus assimilis* (2,45%), *Carabus hortensis* (2,04%), *Pterostichus diligens* (2,04%), *Agonum fuliginosum* (1,63%), *Carabus violaceus* (1,22%), *Stomis pumicatus* (1,22%), *Agonum gracile* (1,22%), *Platynus livens* (1,22%).

Виявлення лише у цьому біотопі ряду видів (*Leistus terminatus*, *Loricera pilicornis*, *Pterostichus diligens*, *Agonum fuliginosum*, *Agonum gracile*, *Platynus livens*, *Limodromus assimilis*) свідчить про його значну перезволоженість.

Сирий вільшняк (PS-06/5).

Характеризується високим видовим складом – 25 видів та найвищою уловистістю жуків-турунів 1,22 екз./пастко-добу. Найбільша уловистість у цьому ценозі зареєстрована у 5 видів: *Pterostichus oblongopunctatus* (55,39%), *Carabus hortensis* (11,45%), *Oxypselaphus obscurus* (7,46%), *Pterostichus niger* (6,12%), *Pterostichus melanarius* (5,86%) (рис. 2). Список видів-субдомінантів – незначний: *Notiophilus palustris* (2,40%), *Carabus arcensis* (2,40%), *Carabus violaceus* (2,13%). Характерна присутність лише у цьому біотопі *Patrobus atrorufus* та *Pterostichus melanarius*, а *Pterostichus rhaeticus*, крім сирого вільшняка зареєстрований у вологому дубовому суборі.

У порівнянні із сосновими лісами Шацького НПП, угруповання жуків-турунів лісів НПП «Прип'ять-Стохід» виявилися багатшими як за видовим складом, так і за уловистістю. У соснових лісах Шацького НПП виявлено 20 видів карабід із 11 родів [7], а в лісах НПП «Прип'ять-Стохід» – 50 видів із 23 родів. Уловистість у сосняках Шацького НПП коливалася у межах 0,02-0,22 екз./пастко-добу, а у лісах НПП «Прип'ять-Стохід» – від 0,04 до 1,22 екз./пастко-добу. З одного боку, це можна пояснити кращою збереженістю лісів НПП «Прип'ять-Стохід» у порівнянні із похідними сосняками Шацького НПП, а з іншого – більшою різноманітністю досліджених типів лісу у НПП «Прип'ять-Стохід». Із виявлених у Шацькому НПП видів у лісах НПП «Прип'ять-Стохід» не зареєстровані *Leistus ferrugineus* (Linne, 1758), *Carabus nemoralis* O.F. Müller, 1764, *Harpalus picipennis* (Duftschmid, 1812).

Таблиця 2

**Видовий склад і структура домінування угруповань жуків-турунів (Coleoptera, Carabidae)
лісів НПП «Прип'ять-Стокід»**

№	Види	PS-06/1		PS-06/2		PS-06/3		PS-06/4		PS-06/5	
		екз.	%	екз.	%	екз.	%	екз.	%	екз.	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	<i>Leistus terminatus</i> (Panzer, 1793)	–	–	–	–	1	0,16	1	0,41	–	–
2	<i>Notiophilus biguttatus</i> (Fabricius, 1779)	–	–	–	–	–	–	–	–	1	0,13
3	<i>Notiophilus palustris</i> (Duftschmid, 1812)	–	–	2	2,94	10	1,61	–	–	18	2,40
4	<i>Carabus arcensis</i> Herbst, 1784	–	–	–	–	5	0,81	20	8,16	18	2,40
5	<i>Carabus granulatus</i> Linne, 1758	1	4,17	–	–	1	0,16	11	4,49	1	0,13
6	<i>Carabus hortensis</i> Linne, 1758	–	–	6	8,82	130	21,00	5	2,04	86	11,45
7	<i>Carabus violaceus</i> Linne, 1758	–	–	7	10,29	25	4,04	3	1,22	16	2,13
8	<i>Cychrus caraboides</i> (Linne, 1758)	–	–	–	–	3	0,48	1	0,41	7	0,93
9	<i>Blethisa multipunctata</i> (Linne, 1758)	–	–	1	1,47	–	–	–	–	–	–
10	<i>Loricera pilicornis</i> (Fabricius, 1775)	–	–	–	–	–	–	1	0,41	–	–
11	<i>Broscus cephalotes</i> (Linne, 1758)	3	12,5	1	1,47	–	–	–	–	–	–
12	<i>Miscodera arctica</i> (Paykull, 1798)	1	4,17	–	–	–	–	–	–	–	–
13	<i>Ephialtes secalis</i> (Paykull, 1790)	–	–	1	1,47	8	1,29	23	9,39	7	0,93
14	<i>Patrobus atrorufus</i> (Stroem, 1768)	–	–	–	–	–	–	–	–	3	0,40
15	<i>Stomis pumicatus</i> (Panzer, 1796)	–	–	–	–	7	1,13	3	1,22	3	0,40
16	<i>Poecilus cupreus</i> (Linne, 1758)	–	–	–	–	–	–	–	–	1	0,13
17	<i>Poecilus versicolor</i> (Sturm, 1824)	–	–	–	–	–	–	–	–	1	0,13

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
18	<i>Pterostichus anthracinus</i> (Illiger, 1798)	–	–	2	2,94	–	–	1	0,41	–	–
19	<i>Pterostichus aterrimus</i> (Herbst, 1784)	–	–	2	2,94	–	–	–	–	–	–
20	<i>Pterostichus diligens</i> (Sturm, 1824)	–	–	–	–	–	–	5	2,04	–	–
21	<i>Pterostichus gracilis</i> (Dejean, 1828)	–	–	–	–	1	0,16	1	0,41	2	0,27
22	<i>Pterostichus melanarius</i> (Illiger, 1798)	–	–	–	–	–	–	–	–	44	5,86
23	<i>Pterostichus minor</i> (Gyllenhal, 1827)	1	4,17	5	7,35	2	0,32	17	6,94	2	0,27
24	<i>Pterostichus niger</i> (Schaller, 1783)	–	–	5	7,35	61	9,85	27	11,02	46	6,12
25	<i>Pterostichus nigrita</i> (Paykull, 1790)	–	–	–	–	31	5,01	–	–	5	0,66
26	<i>Pterostichus oblongopunctatus</i> (Fabricius, 1787)	1	4,17	12	17,65	187	30,21	39	15,92	416	55,39
27	<i>Pterostichus rhaeticus</i> Heer, 1837	–	–	–	–	–	–	21	8,57	3	0,40
28	<i>Pterostichus strenuus</i> (Panzer, 1796)	2	8,33	1	1,47	9	1,45	7	2,86	7	0,93
29	<i>Calathus erratus</i> (C.R. Sahlberg, 1827)	2	8,33	–	–	–	–	–	–	–	–
30	<i>Calathus melanocephalus</i> (Linne, 1758)	1	4,17	–	–	–	–	–	–	–	–
31	<i>Calathus micropterus</i> (Duftschmid, 1812)	–	–	1	1,47	18	2,91	1	0,41	5	0,66
32	<i>Agonum duftschmidi</i> J. Schmidt, 1994	1	4,17	9	13,23	2	0,32	1	0,41	–	–
33	<i>Agonum fuliginosum</i> (Panzer, 1809)	–	–	–	–	–	–	4	1,63	–	–
34	<i>Agonum gracile</i> Sturm, 1824	–	–	–	–	–	–	3	1,22	–	–
35	<i>Agonum lugens</i> (Duftschmid, 1812)	–	–	1	1,47	–	–	–	–	–	–
36	<i>Platynus livens</i> (Gyllenhal, 1810)	–	–	–	–	–	–	3	1,22	–	–
37	<i>Limodromus assimilis</i> (Paykull, 1790)	–	–	–	–	–	–	6	2,45	–	–
38	<i>Limodromus krynickii</i> (Sperk, 1835)	–	–	2	2,94	1	0,16	–	–	–	–
39	<i>Oxypselaphus obscurus</i> (Herbst, 1784)	–	–	–	–	112	18,09	39	15,92	56	7,46

Закінчення таблиці 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
40	<i>Amara consularis</i> (Duftschmid, 1812)	1	4,17	–	–	–	–	–	–	–	–
41	<i>Amara sabulosa</i> (Audinet-Serville, 1821)	1	4,17	–	–	–	–	–	–	–	–
42	<i>Anisodactylus signatus</i> (Panzer, 1796)	–	–	–	–	–	–	1	0,41	–	–
43	<i>Harpalus flavescens</i> (Piller & Mitterpacher, 1783)	3	12,50	–	–	–	–	–	–	–	–
44	<i>Harpalus latus</i> (Linne, 1758)	–	–	–	–	1	0,16	–	–	1	0,13
45	<i>Harpalus laevipes</i> Zetterstedt, 1828 (= <i>quadripunctatus</i> Dejean, 1829)	–	–	2	2,94	3	0,48	–	–	–	–
46	<i>Pseudoophonus rufipes</i> (De Geer, 1774)	–	–	1	1,47	–	–	–	–	1	0,13
47	<i>Oodes helopioides</i> (Fabricius, 1792)	2	8,33	6	8,82	1	0,16	1	0,41	–	–
48	<i>Badister peltatus</i> (Panzer, 1797)	–	–	–	–	–	–	–	–	1	0,13
49	<i>Syntomus truncatellus</i> (Linne, 1761)	4	16,67	1	1,47	–	–	–	–	–	–
Всього екз., %:		24	100,02	68	99,97	619	99,96	245	100,00	751	99,97
Видів:		14		20		22		26		25	

Крім цього, якісний і кількісний склад досліджених карабідогруповань значно залежить від великої строкатості (чергування) лісових (різного ступеню зволоження) та лучно-болотних біотопів резервату і його деталізація вимагає інтенсивніших і триваліших досліджень.

Загалом же, фонові види жуків-турунів лісів НПП «Прип'ять-Стохід» відповідають фоновим видам усього Волинського Полісся [7].

Висновки

Видове різноманіття жуків-турунів соснових лісів НПП «Прип'ять-Стохід» відносно високе – 49 видів із 25 родів; найбільшою кількістю видів представлені роди *Pterostichus* (11), *Agonum* та *Carabus* (по 4).

Найбільшою уловистістю жуків-турунів відзначалися угруповання сирого вільшняка та свіжого грабового сугруду, а найменшою – сухого сосняка лишайникового та свіжого дубового субору зеленомохового.

Загалом за уловистістю переважали 4 види карабід: *Pterostichus oblongopunctatus*, *Carabus hortensis*, *Oxypselaphus obscurus*, *Pterostichus niger*. У сухому сосняку лишайниковому домінували *Syntomus truncatellus*, *Broscus cephalotes*, *Harpalus flavescens*, *Pterostichus strenuus*, *Calathus erratus*, *Oodes helopioides*. У сіжому дубовому суборі зеленомоховому домінували *Pterostichus oblongopunctatus*, *Agonum duftschmidii*, *Carabus violaceus*, *C. hortensis*, *Oodes helopioides*, *Pterostichus minor*, *P. niger*. У свіжому грабовому сугруді домінували *Pterostichus oblongopunctatus*, *Carabus hortensis*, *Oxypselaphus obscurus*, *Pterostichus niger*, *P. nigrita*. У вологому дубовому суборі домінували *Pterostichus oblongopunctatus*, *Oxypselaphus obscurus*, *Pterostichus niger*, *Eraphius scalis*, *Pterostichus rhaeticus*, *Carabus arcensis*, *Pterostichus minor*. У сирому вільшняку домінували *Pterostichus oblongopunctatus*, *Carabus hortensis*, *Oxypselaphus obscurus*, *Pterostichus niger*, *P. melanarius*.

1. Андриєнко Т. Л., Білик Г. І., Брадїс Є. М., Голубець М. А., Махаєва Л. В., Рубцов М. І., Ткаченко В. С., Шеляг-Сосонко Ю. Р. Геоботанічне районування Української РСР. – Київ : Наук. думка, 1977. – 305 с.
2. Географічна енциклопедія України. – Київ : «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1993. – 3: П-Я. – 480 с.
3. Кириченко М. Б., Бабко Р. В. Підсумки досліджень фауни жуків-скакунів і турунів (*Coleoptera: Cicindelidae, Carabidae*) Полісся та Лісостепу Лівобережної України // Вісті Харків. ентомолог. тов-ва. – 2004 (2005). – 12, вип. 1-2. – С. 28-36.
4. Ризун В. Б. Жесткокрылые Западного Вольно-Подолья. История изучения карабидофауны региона. Материал и методика исследований карабидофауны. Обзор жуличиц Западного Вольно-Подолья // Экология и фауна почвенных беспозвоночных Западного Вольно-Подолья. – Киев : Наук. думка, 2003. – С. 173-232.
5. Ризун В. Б. До фауни жуків-турунів (*Coleoptera, Carabidae*) Українського Полісся // Збереження та відтворення біорізноманіття природно-заповідних територій // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. присвяченої 10-річчю Рівненського природного заповідника (м. Сарни, 11-13 червня 2009 року) / Ред. кол. Будз М. Д. та ін. – Рівне : ВАТ «Рівненська друкарня», 2009. – С. 535-543.

6. Різун В. *Miscodera arctica* (Paykull, 1798) // Центр даних Біорізноманіття України – інформаційний ресурс присвячений різноманіттю біоти України. Державний природознавчий музей НАН України. Опубліковано в мережі інтернет <http://dc.smmh.org/collection/item/Miscodera-arctica-135.html> Завантажено 20 September 2020
7. Різун В. Б., Білецький Ю. В. Угруповання жуків-турунів (*Coleoptera, Carabidae*) соснових лісів Шацького національного природного парку // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2007. – Т. 23. – С. 171-178.
8. Різун В. Б., Чумак В. О. До вивчення жуків-турунів (*Coleoptera, Carabidae*) Волинського Полісся // Природа Західного Полісся та прилеглих територій // Зб. наук. праць. – Луцьк, 2010. – № 7. – С. 149-153.
9. Rizun V. B. *Miscodera arctica* (Paykull, 1798) (*Coleoptera, Carabidae*) – new genus and new species for ukrainian fauna // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Серія Біологія. – 2008. – Вип. 23. – С. 223-224.

Державний природознавчий музей НАН України, м. Львів
e-mail: rizunv@ukr.net

Rizun V. B.

Forests carabid beetles (*Coleoptera, Carabidae*) communities of the «Prypiat-Stokhid» National Nature Park

Carabid beetles (Coleoptera, Carabidae) communities of the «Prypiat-Stokhid» National Nature Park have been investigated in five types of forest in 2006 with using pitfall Barber traps method. 49 species from 25 genera were registered. The highest carabid catchability were observed in wet alder and fresh hornbeam-oak forests and the lowest in dry pine and fresh oak-pine forests. Generally 4 carabid species prevailed: Pterostichus oblongopunctatus, Carabus hortensis, Oxypselaphus obscurus, Pterostichus niger. In the dry pine forest prevailed: Syntomus truncatellus, Broscus cephalotes, Harpalus flavescens, Pterostichus strenuus, Calathus erratus, Oodes helopioides. In the fresh oak-pine forest prevailed: Pterostichus oblongopunctatus, Agonum duftschmidi, Carabus violaceus, C. hortensis, Oodes helopioides, Pterostichus minor, P. niger. In the fresh hornbeam-oak forest prevailed: Pterostichus oblongopunctatus, Carabus hortensis, Oxypselaphus obscurus, Pterostichus niger, P. Nigrita. In the wet oak-pine forest prevailed: Pterostichus oblongopunctatus, Oxypselaphus obscurus, Pterostichus niger, Epaphius secalis, Pterostichus rhaeticus, Carabus arcensis, Pterostichus minor. In the wet alder forest prevailed: Pterostichus oblongopunctatus, Carabus hortensis, Oxypselaphus obscurus, Pterostichus niger, P. melanarius.

Ключові слова: Carabidae, carabid beetles, communities, Western Polissya, forests.